

KARTA PRZEDMIOTU

1. Informacje wstępne

Nazwa przedmiotu	Neuropsychologia
Wydział	Wydział Psychologii, Pedagogiki i Nauk Humanistycznych
Kierunek	Psychologia
Specjalność/Ścieżka specjalizacyjna	—
Poziom PRK	7 PRK
Poziom kształcenia	jednolite studia magisterskie
Forma studiów	studia niestacjonarne
Grupa zajęć	—
Liczba punktów ECTS	6
Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Liczba godzin ogółem	40 godz.
Cykl dydaktyczny	2024/2025 zimowy
Semestr studiów	4
Rok studiów	2
Profil kształcenia	ogólnoakademicki
Rok realizacji	2025/2026
Język wykładowy	polski
Osoba odpowiedzialna za przedmiot	dr Marek Majczyna (e-mail: mmajczyna@uafm.edu.pl) prof. dr hab. Maria Pąchalska (e-mail: mpachalska@afm.edu.pl)

Semestr, liczba punktów ECTS, rodzaj zajęć, liczba godzin w planie studiów

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	ECTS
4	20 godz.	20 godz.	6

2. Cele przedmiotu

C1	Przekazanie studentom podstawowej, ale i aktualnej, wiedzy teoretycznej z przedmiotu neuropsychologia. Należy tu: (1) omówienie relacji między mózgiem a zachowaniem; (2) prezentacja teoretycznych podstaw i modeli funkcji mózgu w tym modelu mikrogenetycznego stanowiących podstawę współcześnie rozpoznawanych zespołów zaburzeń w funkcjonowaniu człowieka z patologią mózgowia, ze szczególnym naciskiem na zrozumienie procesu tworzenia się objawu w neuropsychologii. Przekazanie studentom podstawowej, ale i aktualnej, wiedzy praktycznej z przedmiotu neuropsychologia. (1) prezentacja podstawowych zespołów chorobowych w ujęciu neuropsychologii procesu; (2) prezentacja metod (w tym standardowych baterii diagnostycznych i testów) diagnozy neuropsychologicznej stosowanych standardowo w ocenie zaburzeń poszczególnych procesów poznawczych. Wykład, ćwiczenia i warsztaty będą wzbogacone omówieniem szczególnie ciekawych, klasycznych przypadków pacjentów z zaburzeniami w zakresie poszczególnych procesów poznawczych [z literatury przedmiotu oraz z własnej praktyki klinicznej].
-----------	---

3. Wymagania wstępne

1 Pozytywna ocena z przedmiotu Biologiczne podstawy zachowań

2 Pozytywna ocena z przedmiotu Psychologia rozwojowa

4. Opis efektów uczenia się

W1	Wiedza: Wiedza: Student, który zaliczył przedmiot: definiuje, opisuje, rozpoznaje, charakteryzuje, podsumuje, wymienia kryteria, przedstawi problematykę zaburzeń świadomości, procesów poznawczych, emocjonalnych i zachowania.	EUK7_W4, EUK7_W5
U1	Umiejętności: Umiejętności: Student, który zaliczył przedmiot: samodzielnie zaprojektuje badanie neuropsychologiczne, objaśni podstawy testów neuropsychologicznych oraz umie zbadać zaburzenia świadomości, procesów poznawczych, emocjonalnych i zachowania oraz dokonać ich interpretacji w powiązaniu z analizą syndromologiczną poszczególnych zespołów chorobowych.	EUK7_U1, EUK7_U2
K1	Kompetencje społeczne: Kompetencje społeczne: Student, który zaliczył przedmiot ma utrwaloną postawę ciągłej konieczności kształcenia się z dziedziny neuropsychologii oraz aktualizacji wiedzy naukowej.	EUK7_KS1, EUK7_KS6
K2	Kompetencje społeczne: Kompetencje społeczne: Student, który zaliczył przedmiot zna podstawy etyki działań pomocowych (m.in. zasadę primum non nocere) oraz ma utrwalone postawy gotowości niesienia pomocy osobom niepełnosprawnym.	EUK7_KS1, EUK7_KS3

5. Treści programowe

Wykład (20 godz.)

Kod	Tematyka zajęć (nr semestru: 4)
Wyk1	Neuropsychologia jako nauka. 1.1. Omówienie relacji między mózgiem a zachowaniem. 1.2. Neuropsychologia procesu: teoria mikrogenetyczna.
Wyk2	Podstawy diagnozy i terapii w neuropsychologii. 2.1. Plastyczność mózgu. 2.2. Objaw w ujęciu mikrogenetycznym (morfogeneza, parcelacja, heterochronia (neotenia). 2.3. Diagnoza objawowa i metoda analizy syndromologicznej. 2.4. Inne rodzaje diagnozy
Wyk3	Neuropsychologia świadomości: 3.1. Definicja świadomości i istota zaburzeń świadomości samoświadomości u osób z uszkodzeniem mózgu. 3.2. Rodzaje zaburzeń świadomości samoświadomości (ilościowe i jakościowe; śpiączka i zmienne stany świadomości; złudzenia i zjawisko przemieszczania się do innego 2 ciała; halucynacje autoskopiczne, heautoskopiczne, palinoptyczne i inne zespoły halucynogenne; realny sobowtór) w różnych zespołach neuropsychologicznych. 3.3. Mikrogenetyczny model świadomości i samoświadomości. 3.4. Neuropsychologiczna diagnostyka zaburzeń świadomości.
Wyk4	Neuropsychologia uwagi: 4.1. Definicja uwagi i istota zaburzeń uwagi u osób z uszkodzeniem mózgu. 4.2. Mikrogenetyczny model uwagi. 4.5. Systemowy model procesów uwagi (neuromarkery uwagi: nadwrażliwość na bodźce). 4.6. 2 Zaburzenia uwagi niespecyficzne i specyficzne. 4.7. Neuropsychologiczna diagnostyka zaburzeń uwagi.
Wyk5	Neuropsychologia percepcji: 5.1. Definicja percepcji i istota zaburzeń percepcji u osób z uszkodzeniem mózgu. 5.2. Koneksjonistyczny i mikrogenetyczny model percepcji. 5.3. Zaburzenia percepcji: ślepotę korową, agnozję i jej rodzaje. 5.4. Systemowy model procesów percepcji (neuromarkery percepcji). 5.5. Neuropsychologiczna diagnostyka zaburzeń percepcji.

Wyk6	Neuropsychologia pamięci: 6.1. Definicja pamięci i istota zaburzeń pamięci u osób z uszkodzeniem mózgu 6.2. Neuronalne podstawy pamięci jawnej i niejawnej. 6.3. Zaburzenia pamięci: ilościowe i jakościowe 6.4. Amnezja: rodzaje i występowanie w zespołach chorobowych emocjonalnymi. 6.5. Neuropsychologiczna diagnostyka zaburzeń pamięci.
Wyk7	Neuropsychologia funkcji wykonawczych: 7.1. Definicja funkcji wykonawczych i istota zaburzeń funkcji wykonawczych u osób z uszkodzeniem mózgu. 7.2. Modele funkcji wykonawczych. 7.3. Mikrogenetyczny model funkcji wykonawczych. 7.3. Zaburzenia funkcji wykonawczych. 7.4. Neuropsychologiczna diagnostyka zaburzeń funkcji wykonawczych.
Wyk8	Neuropsychologia emocji i zachowań adaptacyjno-społecznych: 8.1. Definicja i istota zaburzeń emocjonalnych u osób z uszkodzeniem mózgu. 8.2. Aleksytymia i inne zaburzenia w odczuwaniu i w wyrażaniu emocji. 8.3. Zespół głębokiej apatii, labilność emocjonalna, impulsywność jako przyczyna zaburzeń zachowania (np. wybuchy złości czy agresji); niespecyficzne stany lękowe czy depresji u osób z uszkodzeniem mózgu. 8.4. Pseudopsychopatia i inne dysfunkcje zachowania u osób z zaburzeniami emocjonalnymi. Studium przypadku Phineasa Gage'a i krakowskiego Gage'a. 8.5. Neuropsychologiczna diagnostyka zaburzeń emocji.
Wyk9	Neuropsychologia języka i komunikacji: 9.1. Definicja i istota zaburzeń języka i komunikacji u osób z uszkodzeniem mózgu. 9.2. Mikrogenetyczny model afazji. 9.3. Afazja, dysfazja i dyspragmatyka. 9.4. Neuropsychologiczna diagnostyka afazji i dyspragmatyki.
Wyk10	Neuropsychologia tożsamości: 10.1. Rozpad systemu Ja i zaburzenia tożsamości w chorobach neurorozwojowych (zaburzenia ze spektrum autyzmu). 10.2. Rozpad systemu Ja i zaburzenia tożsamości w chorobach neurorozwojowych (zaburzenia ze spektrum schizofrenii). 10.3. Rozpad systemu Ja i zaburzenia tożsamości u osób po udarach mózgu. 10.4. Rozpad systemu Ja i zaburzenia tożsamości u osób z chorobami neurodegeneracyjnymi (choroba Alzheimera, otępienie czołowo-skroniowe).

Ćwiczenia (20 godz.)

Kod	Tematyka zajęć (nr semestru: 4)
Cw1	Problematyka przytomności i świadomości: Mikrogenetyczne ujęcie świadomości. Zaburzenia świadomości. Anosognozja. Pełne i częściowe zespoły zaburzeń samoświadomości. Testy oceny anosognozji. Prezentacja studentów nt. zaburzeń świadomości.
Cw2	System uwagi: Zaburzenia uwagi. Uwaga a świadomość bodźców. Specyficzne zaburzenia uwagi. Pomijanie stronne. Badania procesów uwagi. Poziom operacyjny. Poziom taktyczny. Poziom strategiczny. Prezentacja studentów na temat zaburzeń uwagi
Cw3	System percepcji. Twórczy charakter percepcji. Percepcja i jej zaburzenia. Zasady oceny zaburzeń percepcji. Zaburzenia słuchowego rozpoznawania bodźców. Zaburzenia dotykowego rozpoznawania bodźców. Zaburzenia wzrokowego rozpoznawania bodźców. Zaburzenia wyższych funkcji wzrokowych. Testy oceny zaburzeń percepcji. Prezentacja studentów nt. zaburzeń percepcji.
Cw4	System pamięci. Zaburzenia procesów pamięci i uczenia się. Istota pamięci: kodowanie, przypominanie i rozpoznawanie. Neuronalne podstawy pamięci. Mikrogenetyczne podejście do pamięci. Klasyfikacja pamięci. Pamięć robocza i długotrwała. Pamięć semantyczna i epizodyczna. Pamięć autobiograficzna. Pamięć niejawna (implicite) i jawna (explicite). Pamięć specyficzna pod względem materiału. Pamięć retrospektywna i prospektywna. Zaburzenia pamięci u osób z uszkodzeniem mózgu. Kliniczna ocena stanu pamięci: Wywiad kliniczny. Kwestionariusze i skale oceny zaburzeń pamięci. Testy badania pamięci. Testy pamięci roboczej, logicznej i wzrokowo-przestrzennej. Prezentacja studentów nt. zaburzeń pamięci ew. studium przypadku pacjenta HM.
Cw5	System wykonawczy: Zaburzenia funkcji wykonawczych. Pojęcie funkcji wykonawczych. Zaburzenia funkcji wykonawczych u pacjentów w różnych zespołach chorobowych. Wpływ zaburzeń funkcji wykonawczych na życie codzienne: persewacje, trudności w monitorowaniu i kontroli działania. Wybór podejścia do oceny zaburzeń funkcji wykonawczych. Podejście czasowe. Podejście psychometryczne. Podejście ukierunkowane na oczekiwane wyniki. Rodzaje i opis testów oceny funkcji wykonawczych. Prezentacja studentów nt. zaburzeń funkcji wykonawczych.
Cw6	System emocjonalny i zachowanie adaptacyjne i społeczne. Co to są emocje? Istota emocji z punktu widzenia teorii mikrogenetycznej. Zaburzenia emocjonalne występujące u pacjentów po urazach mózgu. Wpływ uszkodzenia mózgu na układ emocjonalny. Depresja pourazowa. Czynniki psychospołeczne. Diagnostyka zaburzeń emocjonalnych. Indywidualna ocena zaburzeń emocjonalnych. Standardowe testy psychometryczne. Testy samooceny.
Cw7	Neuropsychologia języka i komunikacji. Wpływ uszkodzenia mózgu na zaburzenia języka i komunikacji. Diagnostyka afazji, dysfazji i dyspragmatyki. Jakość życia pacjentów z zaburzeniami języka i komunikacji. Rodzaje testów oraz baterii diagnostycznych afazji. Prezentacja studentów nt. afazji lub dyspragmatyki.
Cw8	Neuropsychologia tożsamości i rozpad systemu Ja. Wpływ uszkodzenia mózgu na zaburzenia tożsamości. Rozpad systemu Ja i zaburzenia tożsamości w różnych zespołach chorobowych [zaburzenia ze spektrum autyzmu, ze spektrum schizofrenii, u osób po udarach mózgu, w chorobie Alzheimera i w otępieniu czołowo-skroniowym]. Prezentacja studentów nt. rozpadu systemu Ja lub zaburzeń tożsamości (do wyboru w różnych zespołach chorobowych)

6. Metody dydaktyczne

Wykład	
M2	Analiza tekstów
M19	Studium przypadku
M20	Wykłady
Ćwiczenia	
	Analiza wybranych narzędzi diagnostycznych
M1	Analiza przypadków
M2	Analiza tekstów
M6	Dyskusja
M16	Praca w grupach
M17	Prezentacja multimedialna

7. Nakład pracy studenta

Forma aktywności studenta	Obciążenie studenta
Wykład	20 godz.
W tym metodą e-learning:	0 godz.

Ćwiczenia	20 godz.
W tym metodą e-learning:	0 godz.

Praca własna studenta	
	110 godz.

Całkowite obciążenia	
Sumaryczna liczba godzin dla przedmiotu wynikająca z całego nakładu pracy studenta	150 godz.
Sumaryczna liczba punktów ECTS dla przedmiotu	6 ECTS

8. Kryteria oceny

Warunki zaliczenia przedmiotu:

Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest aktywne uczestnictwo w zajęciach oraz pozytywne zaliczenie egzaminu.

Wykłady (Egzamin końcowy / Zaliczenie końcowe)	
Na ocenę 5:	86-100% pozytywnych odpowiedzi w teście
Na ocenę 4,5:	81-85% pozytywnych odpowiedzi w teście
Na ocenę 4:	76-80% pozytywnych odpowiedzi w teście
Na ocenę 3,5:	71-75% pozytywnych odpowiedzi w teście
Na ocenę 3:	65-70% pozytywnych odpowiedzi w teście

Ćwiczenia	
Na ocenę 5:	Aktywność na zajęciach. Napisanie eseju na wybrany temat (1) bogate opracowanie tematu (2) treść merytoryczna odpowiada tematowi zakreślonego w tytule eseju (3) wyszukana literatura krajowa i ze świata (4) dużo przemyśleń własnych, praca twórcza (5) brak błędów stylistyczno-językowych (6) treść prezentacji jest logiczna, spójna i przejrzysta (7) zawarcie ciekawostek naukowych.
Na ocenę 4,5:	Aktywność na zajęciach. Przygotowanie prezentacji na wybrany temat (1) bogate opracowanie tematu (2) treść merytoryczna odpowiada tematowi zakreślonego w tytule (3) wyszukana literatura krajowa i ze świata (4) dużo przemyśleń własnych, praca twórcza (5) drobne błędy stylistyczno-językowe (6) treść prezentacji jest logiczna, spójna i przejrzysta
Na ocenę 4:	Aktywność na zajęciach. Przygotowanie prezentacji na wybrany temat (1) bogate opracowanie tematu (2) treść merytoryczna odpowiada tematowi zakreślonego w tytule (3) wyszukana literatura z polski i ze świata (4) dużo przemyśleń własnych, praca twórcza (5) mała ilość błędów stylistyczno-językowych (6) w dużej mierze treść prezentacji jest logiczna, spójna i przejrzysta
Na ocenę 3,5:	Aktywność na zajęciach. Przygotowanie prezentacji na wybrany temat (1) podstawowe opracowanie tematu (2) treść merytoryczna odpowiada tematowi zakreślonego w tytule (3) uboga literatura (4) mało przemyśleń własnych, bardziej praca odtwórcza (5) błędy stylistycznojęzykowe
Na ocenę 3:	Aktywność na zajęciach. Przygotowanie prezentacji na wybrany temat (1) podstawowe opracowanie tematu (2) treść merytoryczna odpowiada tematowi zakreślonego w tytule (3) uboga literatura (4) prezentacja bez przemyśleń własnych, praca odtwórcza bez autorskiego wkładu własnego (5) błędy stylistycznojęzykowe

9. Literatura

Literatura podstawowa

1. Pąchalska M. (2007) Neuropsychologia kliniczna: Urazy mózgu. Warszawa, WN PWN
2. Pąchalska M. (2008) Rehabilitacja neuropsychologiczna. Lublin, Wydawnictwo UMCS
3. Pąchalska M., Kaczmarek, B.L.J., Kropotov, J.D. (2014) Neuropsychologia kliniczna: od teorii do praktyki. Warszawa, WN PWN
4. Walsh K., Darby D. (2008) Neuropsychologia kliniczna Walsha. Gdańsk, GWP
5. Herzyk A. (2005) Wprowadzenie do neuropsychologii klinicznej. Warszawa, Scholar

Literatura uzupełniająca

1. Herzyk A. (2012) Neuropsychologia kliniczna wobec zjawisk świadomości i nieświadomości. Warszawa, WN PWN
2. Kaczmarek B.L.J. (2012) Cudowne krosna umysłu. Lublin, Wydawnictwo UMCS
3. Kropotov J.D. (2009) Quantitative EEG, Event-Related Potentials and Neurotherapy. Amsterdam, Academic Press
4. Cummings J.L., Mega M.S. (2006) Neuropsychiatry. Wrocław, Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner
5. Supińska M., Góral-Półtola J., Cielebąk K., Herman-Sucharska I., Kropotov J.D., Pąchalska M. (2020) Functional neuromarkers of cognitive impairment in vascular dementia: A case study. Acta Neuropsychologica, 18(3): 313-325